

Praca dyplomowa inżynierska

Rozwiązania techniczne z zakresu eliminacji cząstek PM_{2,5} z powietrza atmosferycznego

Autor: Adrian Okołowicz

Nr albumu: 277520

Promotor: prof. dr hab. inż. Tomasz Sosnowski

Rok akademicki: 2018/2019

Wprowadzenie

Oddziaływanie cząstek pyłu zawieszonego na zdrowie człowieka i klimat ma związek z ich rozmiarami oraz składem chemicznym. Cząstki PM_{2,5} (frakcja pyłu zawieszonego o rozmiarach poniżej 2,5 μm) trafiają z powietrzem do płuc, pęcherzyków płucnych, a mniejsze przenikają nawet do krwioobiegu. Z krwią mogą przedostawać się do innych narządów, przenosząc metale ciężkie (m.in. Ni, Cd, Pb) i substancje rakotwórcze (m.in. WWA) zgromadzone na cząstkach pyłu lub tworzące te cząstki. Niezmiernie ważne jest zatem monitorowanie i redukcja stężenia PM_{2,5} w powietrzu.

Cel i zakres pracy

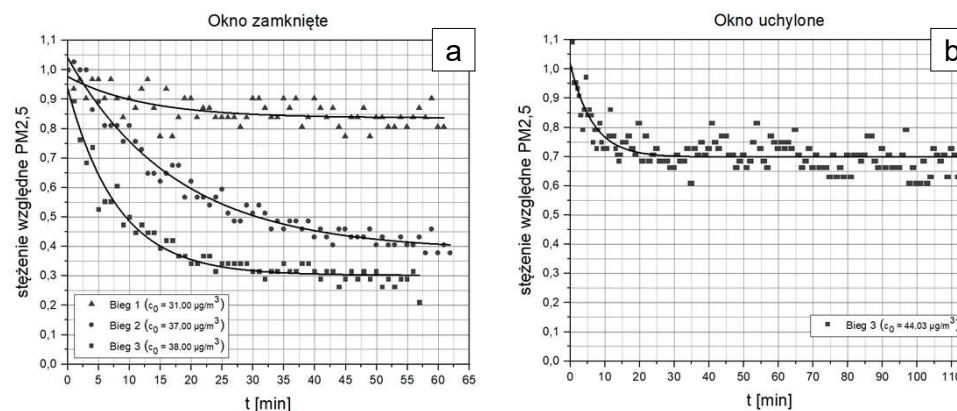
Celem pracy jest określenie dostępności i rodzajów urządzeń lokalnej eliminacji cząstek PM_{2,5} wraz z ich skutecznością. Zakres pracy obejmuje:

- Zidentyfikowanie źródeł zanieczyszczenia powietrza cząstkami PM_{2,5}.
- Określenie wpływu występowania cząstek drobnych w powietrzu na zdrowie ludzi i klimat, również w kontekście smogu.
- Porównanie profesjonalnego monitoringu PM_{2,5} z działaniem tanich urządzeń pomiarowych oraz ocena zastosowania lokalnych układów eliminacji zanieczyszczeń pyłowych.
- Pomiar doświadczenia skuteczności domowego oczyszczacza powietrza, jako przykładowego urządzenia lokalnej eliminacji cząstek PM_{2,5}.

Część teoretyczna

Określono naturalne i antropogeniczne źródła bezpośredniej emisji cząstek PM_{2,5} (pyłu pierwotnego) oraz jego prekursorów (SO₂, NO_x, NH₃, lotne związki organiczne), ulegających w atmosferze przemianom fizycznym i chemicznym, prowadząc do powstania pyłu wtórnego. Wyszczególniono udziały poszczególnych sektorów w emisji tego zanieczyszczenia. Opisano bezpośredni i pośredni wpływ pyłu zawieszonego na klimat. Zidentyfikowano skutki zdrowotne, jakie powoduje krótko- i długookresowe narażenie na podwyższone stężenia pyłu zawieszonego.

Zestawiono profesjonalny monitoring stężenia PM_{2,5} z konsumenckimi monitorami jakości powietrza. Przytoczono przykłady lokalnych układów eliminacji pyłu zawieszonego z ich charakterystykami i skutecznością. Wskazano na istotny udział roślin w redukcji stężenia PM_{2,5}.

Rys.1. Względna redukcja stężenia masowego PM_{2,5} w pomieszczeniu przy różnych przepływach powietrza przez oczyszczacz przy oknie zamkniętym (a) i uchylonym (b)

Część doświadczalna

Badania prowadzono w pomieszczeniu o kubaturze ok. 47 m³ (16 m² x 2,93 m). Mierzono indeks jakości powietrza (AQI), który przeliczono na stężenia masowe PM_{2,5}. Pomiarów dokonywano na różnych stopniach pracy urządzenia (przy czym bieg 3 oznacza przepływ powietrza na poziomie 220 m³/h) oraz przy oknach zamkniętych, jednym rozszczelnionym lub jednym uchylonym. Zbadano również relaksację, czyli powrót układu do stanu początkowego przy oknie otwartym. Przykładowe wyniki pomiarów zaprezentowano na rys. 1.

Wnioski

W Polsce największy udział w emisji PM_{2,5} (ok. 50%) ma spalanie poza przemysłem, czyli sektor komunalno-bytowy, tzw. niska emisja. Dostępne urządzenia lokalnej eliminacji pyłu zawieszonego (w tym PM_{2,5}) z powietrza zewnętrznego, np. CityTree, Smog Free Tower, cechują się niską sprawnością oraz wysokimi kosztami inwestycyjnymi i eksploatacyjnymi. Skuteczną metodą redukcji stężenia PM_{2,5} w pomieszczeniach jest użycie przenośnego oczyszczacza powietrza przy oknach zamkniętych. Szybkość oczyszczania silnie zależy od natężenia przepływu powietrza przez oczyszczacz. Przy największej wydajności, urządzenie może obniżyć stężenie PM_{2,5} nawet o 70% w ciągu 30 minut. Efektywność oczyszczania znacząco maleje przy oknie otwartym (uchylonym).